

Nieuwsbrief juni 2024

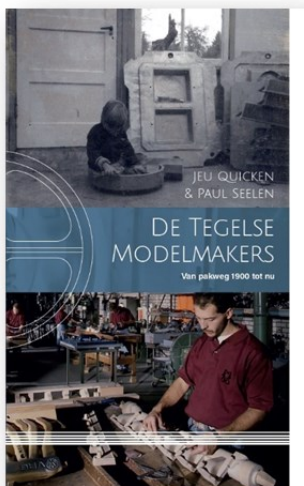
De laatste nieuwtjes van de Heemkundige Kring Tegelen

Aanmelden en afmelden voor deze gratis nieuwsbrief is mogelijk via info@hktegelen.nl of onze website www.hktegelen.nl.

Boek De Tegelse modelmakers gepresenteerd

Op zaterdagochtend 1 juni werd in de werkplaats van Modelmakerij Gommans het boek 'De Tegelse modelmakers' gepresenteerd. Zo'n 60 genodigden kregen een korte presentatie van historicus/ publicist Paul Seelen over de ontwikkeling van het modelmakersvak.

Het eerste exemplaar van het boek werd door voorzitter Frank Giesen van de Heemkundige Kring Tegelen overhandigd aan mevr. Lies Quicken. Mede-schrijver Jeu Quicken kon in verband met gezondheid helaas niet bij de boekpresentatie aanwezig zijn. Jeu heeft gigantisch veel onderzoek gedaan naar de modelmakersbedrijven in Tegelen. Het 'tweede' eerste exemplaar werd door Frank overhandigd aan gastheer Giel Gommans, die het op zijn beurt weer doorgaf aan Ger Hanraets. Ger was meer dan 50 jaar actief als modelmaker bij Gommans en heeft nog gewerkt met Giel sr., zijn zoon Herm en de huidige eigenaar Giel jr., zoon van Herm.

Jeu Quicken verdiepte zich sinds 2019 in deze vrij onbekende, maar uiterst belangrijke Tegelse bedrijfstak. Hij sprak met veel mensen uit het metier en verzamelde gigantisch veel documenten en afbeeldingen. Toen de gezondheid van Jeu in 2021 plots snel achteruit ging, moest hij het werk stilleggen. Historicus/publicist Paul Seelen nam het van hem over en maakte van de berg informatie die Jeu hem aanleverde een fantastisch, laagdrempelig boek. In dit boek worden de ontwikkeling van het modelmakersvak én de diverse Tegelse en Steylerse modelmakerijen uitgebreid beschreven. Het boek (132 pagina's) is volledig in kleur en geïllustreerd met uniek fotomateriaal.

De tot voor enkele decennia omvangrijke Tegelse gieterijen en machinefabrieken konden niet zonder hun modelmakers. Zij maak(t)en de modellen die de vorm bepalen van het stuk dat men wil gieten. De grote gieterijen en machinefabrieken hadden hun eigen modelmakerij, maar zij lieten hun modellen ook maken door zelfstandige modelmakers. Van deze zelfstandige modelmakers is Modelmakerij Gommans aan de Steenweg in Tegelen de laatst overgeblevene. Ook bij Gommans is het traditionele modelmaken veranderd van een ambacht in een hightechproces met gebruik van CAD/CAM. Een proces waarin hout is vervangen door metaal en kunststof.

Het boek 'De Tegelse modelmakers' is voor € 24,50 te [verkrijgen in onze webshop](#), bij de KOSO (Grotestraat 46), kantoorboekhandel Van Heel, Gemaksshop Tegelen (voorheen Timmermans) en Koops Venlo.

Bij het schrijven van het boek zijn veel namen van modelmakers boven water gekomen. In [een lijst op onze website](#) hebben we deze namen opgenomen. Het zijn meer dan 340 modelmakers die in Tegelen actief waren. Het merendeel, meer dan 180, is geboren in Tegelen of Steyl. Mis je informatie of is informatie onjuist? Dan horen we dit graag via info@hktegelen.nl.

Persil wijst de weg! – Vijfde Colonne in Tegelen – deel 1 t/m 8 online

Willem Kurstjens schreef een achtelig verhaal over het Tegelen in de Tweede Wereldoorlog. Dit aan de hand van reclameborden van het merk Persil, die de Duitse soldaten de weg door Tegelen moesten wijzen. Kon Willem nog informatie uit de archieven halen waarmee het verhaal bevestigd kan worden? Op onze website staan alle delen online. Heb je andere onderzoeksuggesties of op- en aanmerkingen, laat dit dan vooral weten aan Willem (willemkurstjens@gmail.com).

Mini expositie over 120 jaar voetballen in Tegelen in de KOSO

In Tegelen en Steyl zijn meer dan 25 voetbalverenigingen actief geweest, de bedrijfsvoetbal- en cafévoetbalteams niet meegeteld. Hiervan zijn er 15 die via diverse fusies hebben geleid tot de huidige Sportclub Irene. Jan Trepels heeft de mooiste foto's van 120 jaar voetbal in Tegelen en Steyl bij elkaar gezet. In de KOSO worden deze tijdens openingstijden op het grote scherm getoond. Neem op maandagen, dinsdagen, woensdagen en vrijdagen tussen 14.00 en 16.00 uur plaats en geniet van de Tegelse voetbalhistorie!

Heb je onze etalage ook al gezien? Hierin staan veel foto's, attributen en ook een overzicht van de voetbalvelden waar de clubs actief waren. Neem eens een kijkje bij de KOSO (Grotestraat 46)!

Materiaal gezocht voor expositie Tegelenaren in Nederlands-Indië

Er wordt door enkele leden hard gewerkt aan een expositie over Tegelenaren in Nederlands-Indië. Tussen 1945 en 1950 vertrokken 265 inwoners van Tegelen en Steyl naar Nederlands-Indië. Begin 1945 was Nederlands-Indië nog bezet door Japan en in Azië werd nog hevig gevochten tussen Japan en de geallieerde strijdkrachten. Ook in de jaren na de onafhankelijkheidsproclamatie van Soekarno en Hatta in augustus 1945, waar de republiek Indonesië werd geboren, was het nog erg onrustig in Nederlands-Indië. Van de 265 Tegelenaren in Nederlands-Indië overleden er 9. Eerder waren al 8 Tegelenaren omgekomen in de strijd tegen Japan.

Voor deze expositie zijn we op zoek naar verhalen, foto's, dagboeken en andere documenten of materialen over de reis naar en van én het verblijf van Tegelenaren in Nederlands-Indië. Heb je meer informatie, laat dit dan vooral weten via info@hktegelen.nl.

Herinnering: meld je nog aan - met de Heem naar het Océ Museum

Op zaterdag 6 juli organiseert de Heem onze halfjaaractiviteit. We brengen na een lunch bij Koffieschenkerij Genuujerie een bezoek aan het Océ Museum in Venlo. Een aankondiging van deze activiteit stond in het vorige mededelingenblad. De aanmeldperiode hebben we wat opgerekt. Je kan je nog aanmelden tot en met 28 juni.

Om 12:00 uur gaan we lunchen bij Koffieschenkerij Genuujerie, Sint Urbanusweg 77, Venlo. Na de lunch gaan we gezamenlijk naar het Océ museum aan de Sint Urbanusweg 17 in Venlo. Het museum biedt een interactieve rondleiding die ons diep in de geschiedenis van Océ voert.

Het is mogelijk om op eigen gelegenheid naar de Genuujerie te gaan. Rijd je met de auto en heb je plaats voor enkele leden? Of wil je met iemand meerijden? Laat dit dan bij de aanmelding weten. Dan zien we je om 11.30 uur op het parkeerterrein "De Drink" te Tegelen (bij de frietkraam).

Leden betalen € 20,- per persoon, niet leden € 25,-. Dit is inclusief rondleiding Océ museum en de lunch. Alle consumpties zijn voor eigen rekening. De kosten graag bij aanmelding overmaken op ons bankrekening NL38 RABO 0150 5262 02 t.n.v. Heemkundige Kring Tegelen o.v.v. 'Halfjaarafsluiting'. Aanmelden kan via de website (www.hktegelen.nl, onder 'Eerstvolgende activiteiten') of email (mark@hktegelen.nl).

Klei Netwerkdag in Reuver

Op zaterdag 29 juni is er in De Greswaren in Reuver een netwerkdag KLEI. Met een aantal interessante sprekers over de historie van het klei in onze regio, het maken van producten van klei en de toepassing van dit kleiverleden in onze leefomgeving. Kijk voor het programma op de Facebookpagina of Insta van Netwerk KLEI. Zorg dat je je op tijd aanmeldt!

Marielle Wilms schuift aan bij het bestuur

In afgelopen bestuursvergadering hebben we kennis gemaakt met Marielle Wilms. Zij wil ook de komende bestuursvergaderingen aanschuiven om te kijken of een functie in het bestuur gaat bevallen. Daar zijn we erg blij mee. Ze heeft een praktijk voor energetische en natuurtherapie en werkt ook als adviseur Jeugdwet/Wmo voor gemeenten. Voorheen zat ze o.a. in het bestuur van Hart voor Venlo (beschikbaarheid AED's door de gemeente) en ze is lid bij VV de Boekaniers. Interesses liggen bij historie algemeen en het organiseren/regelen van zaken. Marielle woont op de Nachtegaalstraat en is 50 jaar. Indien de functie in het bestuur bevalt, dan wordt Marielle in de

volgende jaarvergadering voorgesteld als nieuw bestuurslid.

Nieuwe wandel- en fietsroute door Tegelen – Erfgoudroute over Tegelse klei-industrie

Sinds begin juni hangen er op elf panden in Tegelen bordjes met een korte beschrijving van de geschiedenis van het betreffende gebouw. Samen vormen ze een erfgoedroute die vertelt over de Tegelse klei-industrie. De bordjes bevatten een QR-code die leidt naar de website www.erfgoud-tegelen.nl/route. Daar is uitgebreide informatie te vinden en tonen foto's en video's hoe het er in vroeger tijden uitzag.

De route is een initiatief van BIZ Tegelen en werd uitgevoerd door Marcel Dings (Het Stenen Verleden) en Venlo Partners in samenwerking met Heemkunde Kring Tegelen. De route is mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Venlo. De geschiedenis van Tegelen is nauw verbonden aan de klei-industrie. Die rijke historie is op vele plekken nog goed te zien, maar werd nog niet eerder op deze manier met elkaar verbonden. Marcel Dings selecteerde voor de route panden en plekken die kenmerkend zijn voor de klei-industrie en de culturele en sociale geschiedenis van Tegelen. De route voert langs oude pottenbakkerijen, fabrikantenvilla's, spoortunneltjes en fabrieken. Zelfs op het kerkhof is de historie van de klei-industrie zichtbaar. De route is zo'n 8,7 kilometer lang en is voor iedereen gratis toegankelijk. Een folder over de route is te verkrijgen in de KOSO.

Nieuwe verhalen Tegelenaren in de Arbeitseinsatz

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden jonge mannen en vrouwen uit door Duitsland bezette gebieden gedwongen om in de nazi-Duitse oorlogseconomie Duitse mannen te vervangen die als soldaten dienden. Ook uit Tegelen en Steyl zijn inwoners ingezet in Duitsland. In de eerste jaren gebeurde dit met een salaris. In de laatste jaren werden inwoners steeds vaker verplicht te werken zonder vergoeding. Het Nederlandse Rode Kruis (NRK) verzamelde na de oorlog gegevens van de tewerkgestelden. Deze Collectie Arbeitseinsatz is recent online gekomen op de website van het Nationaal Archief. We vinden daar ook gegevens van meer dan 250 mannen en vrouwen uit Tegelen en Steyl. Er ontbreken er nog velen op de lijst.

Door Jos Wolbertus en Sjeng Ewalds zijn ondertussen al 25 verhalen boven water gehaald over Tegelenaren in de Arbeitseinsatz. Lees nu op [onze website](#) het nieuwe verhaal van Louise Engelen (zus van kunstenaar Dries Engelen en 'Engverdi' Jo Engelen), Pierre Jean Corneille Beckx en Alex van der Heyden (1921-1988). Heb je zelf nog informatie over Tegelenaren in de Arbeitseinsatz? Laat het ons weten!

Heem heeft ANBI-status culturele instelling

De Heemkundige Kring Tegelen heeft de status van “Culturele ANBI” (Algemeen Nut Beogende Instelling) verkregen. Na een verzoek van de ledenvergadering zijn de stappen gezet om deze status te verkrijgen. Onder meer [de statuten](#) zijn aangepast, [financiële documenten](#) zijn op onze website gepubliceerd en het bestuur heeft [een beleidsplan voor de komende jaren](#) vastgesteld. Door deze status stimuleert de belastingdienst het om onze instelling te begunstigen met een schenking. Denkt u daarom ook eens bij het opmaken van uw testament aan onze vereniging, die als ANBI-instelling een totale vrijstelling van successierechten geniet.

Heeft u wel eens nagedacht over een schenking?

De Heem zet zich als onafhankelijke vereniging in om de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem (Tegelen en Steyl) te bevorderen en onze waardevolle cultuurelementen in stand te houden. Met een schenking aan onze vereniging steunt u niet alleen onze vereniging, maar kunt u ook profiteren van een belastingvoordeel. Dat voordeel kan zowel van toepassing zijn bij een eenmalige schenking als bij een periodieke schenking. [Zie voor meer informatie onze website.](#)

Rabo ClubSupport

Ook dit jaar doet de Heemkundige Kring Tegelen weer mee aan de Rabo ClubSupport actie. Wanneer u lid bent van de Rabobank zouden wij het fijn vinden als u weer een stem op de Heem uitbrengt. De stemperiode start na de zomervakantie, van 2 tot en met 24 september. Hou hiervoor ook onze website in de gaten.

Informatiebordje bij kunstwerk De Globe

Afgelopen week hebben we bij het kunstwerk van De Globe op de hoek Kruisstraat-Stationsstraat een informatiebordje met QR-code opgehangen. De code verwijst naar [een pagina op onze website](#) waarop informatie over het kunstwerk én De Globe staat. Daarmee maken we het metaalverleden op deze plek nog wat meer tastbaar.

Terugblik 'Herken je opa en oma' en lezing automobielen

Op dinsdag 28 mei organiseerden we in Vriendenkring Steyl onze jaarlijkse fotoavond "Herken je opa en oma". Zo'n 30 aanwezigen hielpen mee om de foto's te duiden waarvan we de oorsprong niet wisten. We zijn weer goed op weg geholpen.

Dit jaar werd hierna een bijzondere presentatie van Henk Brauer gegeven. Hij nam de aanwezigen mee naar de vroeg industriële automobielontwikkeling in onze regio. Onze regio was vroeg in de industriële ontwikkeling actief en had een voorloperpositie in Nederland.

Henk rondde afgelopen week, na 3 jaar onderzoek zijn eerste boek af. In het boek met de titel "Een verrassende inkijk; anderhalve eeuw VDL Konings Klasse" staan veel foto's van de vroege industriële ontwikkeling van onze Euregio en Konings in het bijzonder (waterkracht, stoom, mechanisaties voor de agro, kleiwaren, vermaak sectoren etc.). In het bijzonder gaat het boek over de eerste goede complete auto's van Nederland, bijzondere vrachtauto's, spannende periodes tot het top technologie bedrijf wat het nu is. Het boek is te verkrijgen via Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal (info@maas-enswalmdal.nl).

Spandoek met historische foto's bij PLUS Verbeeten

Aan de poort aan de achterzijde van PLUS Verbeeten-Tegelen hangt sinds drie weken een gigantisch spandoek van de Tegelse kleigroeves met tremke en kiepkerkes. Een fantastisch eerbetoon aan de arbeiders die dag in dag uit moesten poejakke in de Tegelse klei!

Zomerrondleidingen voor individuen en kleine groepen bij Trappisten Ulingsheide

De Trappisten vestigen zich in 1884 in Tegelen. Vanuit het Belgische Westmalle vertrekken de eerste kloosterlingen naar een kleine boerderij op de Ulingsheide, destijds een verlaten gebied aan de grens met Duitsland. In de loop van de tijd ontstaat het klooster zoals wij dit nu kennen. Het voormalige Trappistenklooster kunt u niet zonder gids bezoeken. De Heemkundige Kring Tegelen verzorgt rondleidingen in samenwerking met Rendiz.

In de zomermaanden verzorgt de Heem weer rondleidingen voor individuen en kleine groepen (2-6 personen) op de volgende dagen.

- Zaterdag 27 juli, 14.00 uur
- Zaterdag 17 augustus, 14.00 uur

De deelnamekosten bedragen € 5,- per persoon. Deelname kan alleen na inschrijving met [het formulier op onze website](#). Rondleidingen voor grotere groepen zijn mogelijk op andere gewenste momenten. Zie hiervoor het inschrijfformulier [op deze pagina](#).

Openingstijden

Een groep van zo'n 20 leden van de Heem bemenst het KOSO pand. Kóm binne! voor een praatje over Tegelen en Steyl, het lezen van een boek over onze geschiedenis of het neuzen tussen de Tegelse en Steylse attributen. Heb je zelf nog bijzondere attributen die we aan ons rijke archief mogen toevoegen? Neem ze dan mee!

Openingstijden KOSO-pand

- **Maandagen, 14.00-16.00**
- **Dinsdagen, 14.00-16.00**
- **Woensdagen, 14.00-16.00**
- **Vrijdagen, 14.00-16.00**

Overige activiteiten in Noord- en Midden Limburg

De eigen activiteiten van de Heemkunde Kring Tegelen zijn vetgedrukt.

Datum en tijd	Activiteit	Locatie
T/m 30 juni	Expositie Tegels aardewerk van Niek Hoogland; boegbeeld en ambassadeur van het Tegels slibversierd aardewerk.	Tiendschuur, Kasteellaan 8, Tegelen
T/m 14 juli	Spektakelmusical Het was Zondag in het Zuiden, uitgevoerd door Toneelgroep Maastricht.	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
T/m 31 augustus op vrijdag en zaterdagen	Expositie van beeldhouwwerk van Paul Dings	Galerie Tegelen, Kerkstraat 27A, Tegelen
Zaterdag 29 juni, 13.00-17.00 uur	KLEI netwerkdag voor makers, bewaarders en iedereen die enthousiast wordt van klei, georganiseerd door gemeenten Beesel, Gennep en Venlo	De Greswaren, Keulseweg 36, Reuver
Zondag 30 juni	Concert van de band 'Soulshine op het plein in het kader van de landelijke manifestatie 'Gluren bij de bureu'	Jochumhof, Maashoek 2B Steyl
Donderdag 4 juli, 20.00 uur	Astebleef-concert van Zangvereniging Vriendenkring Steyl op het terras	Vriendenkring, Arnoldus Janssenstraat 64, Steyl
Donderdag 4 juli, 13.00-20.00 uur	Zomermarkt in Tegelen Centrum, diverse acts en kraampjes voor leuke spullen	Kerkstraat Tegelen
Vrijdag 5 juli t/m 5 januari 2025	Expositie Nieuw Wit; hedendaagse porseleinkunst	Tiendschuur, Kasteellaan 8, Tegelen
Zaterdag 6 juli, 12.00-17.00 uur	Back tot Nature Day – Papoea erfgoed, programma met elementen uit de kunst, ambacht, natuur en tradities	Missiemuseum Steyl, Veerweg 6, Steyl
Zaterdag 6 juli, 11.30-17.00 uur	Halfjaaraafsluiting met de Heem, bezoek aan Genuujerie en Océ Museum. Aanmelden via de website.	Genuujerie, Océ Museum, Sint Urbanusweg 17, Venlo
Maandag 8 juli, 20.00 uur	Lezing door Hilde Schiphouwer over 'Vrijheid volgens Shinkichi Tajiri, een Baarlose kunstenaar, georganiseerd door LGOG Venlo, toegang € 7,-	Gemeenschapshuis De Bantuin, Pastoor Kierkelsplein 20, Venlo
Zondag 14 juli, 10.00-15.00 uur	Rommelroute Tegelen Op de Heide. De kaart van de deelnemende adressen is opgenomen op de site van de Heem.	Op de Heide
Zaterdag 27 juli, 14.00-15.30 uur	Rondleiding door voormalig Trappistenklooster Ulingsheide voor individuen en kleine groepen, met een gids van de Heem. Aanmelden via de website van de Heem.	Trappistenklooster Ulingsheide, Ulingsheide 3, Tegelen
Zaterdag 17 augustus, 14.00-15.30 uur	Rondleiding door voormalig Trappistenklooster Ulingsheide voor individuen en kleine groepen, met een gids van de Heem. Aanmelden via de website van de Heem.	Trappistenklooster Ulingsheide, Ulingsheide 3, Tegelen
Zondag 18 augustus	Mariaviering in Openluchttheater De Doolhof	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Maandag 2 t/m 24 september	Stemperiode Rabo ClubSupport – stem ook op de Heem	Online
Vrijdag 30 augustus	Night fever – a tribute to the BeeGees	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Zondag 1 september	Steylerdag, alle culturele organisaties in Steyl openen hun deuren. Toegang vrijwel overal gratis. De Heem is ook met een kraam aanwezig.	Diverse plekken op Steyl
Zaterdag 7 sept., 13.00-23.00 uur	Blues Festival De Doolhof, met een mooi programma	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen

Datum en tijd	Activiteit	Locatie
Zondag 8 sept., 17.30-22.00 uur	Edwin Evers band in De Doolhof	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Donderdag 12 sept., 20.30-22.30 uur	De Seeplplaats 20 jaar – met Guy Verlinde & The Artisans of Solace (Belgie), georganiseerd door De Speelplaats	Harmoniezaal, Posthuisstraat 30, Tegelen
Zaterdag 14 sept.	Open monumntendag, thema Routes, Netwerken en Verbindingen	Diverse plekken
Zaterdag 14 sept., 13.00-23.00 uur	Tributefest, zes tribute acts op het podium	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Zaterdag 14 september, 11.00-17.00 uur	Tegele laat zich zien, Tegelse verenigingen en culturele instellingen openen hun deuren. Een huifkar brengt je naar de verschillende plekken. De KOSO is die dag ook geopend.	Diverse plekken in Tegelen, onder meer bij de KOSO (Grotestraat 46, Tegelen)
Zondag 15 sept., 17.00-23.00 uur	Tribute to MTV Unplugged	De Doolhof, De Drink 60, Tegelen
Zaterdag 28 september	Burendag Op de Heide, met expositie over de keramische geschiedenis Op de Heide, muziek en kinderactiviteiten, georganiseerd door vrijwilligers huis van de Wijk de Glazenap.	Glazenapplein Op de Heide, Tegelen

